

VASTAUS

22.4.2024

Lounaisten tuottajaliittojen peltokasvivaliokunnan kannanotto MTK:n johtokunnalle viljantuotannon kannattavuudesta

MTK-Pirkanmaan, MTK-Satakunnan, MTK-Varsinais-Suomen ja SLC Åbolandin peltokasvivaliokunta esittää MTK:n johtokunnalle seuraavaa: Ruokaketjun toimivuuden eteen tarvitaan toimia, viljantuotannon kannattavuus on nyt kestävämmällä tasolla. Tilastokeskuksen ennakkotiedonkin mukaan maatalouden yrittäjätulon pudotus on merkittävä. Pellolle maksettava tuki on leikkaantunut päättyneeltä ohjelmakaudelta vuoteen 2023 huomattavasti. Lisäksi ekojärjestelmän kasvipeitteisyyskorvausta pienennetään todennäköisesti vuodelta 2023 ennakoidusta 50 eurosta hehtaarilta tuntuvasti. MTK:n peltokasvivaliokunta on pyytänyt selvitystä MTK:lta, miten ja miksi tuet ovat laskeneet. Lounaisten liittojen peltokasvivaliokunta haluaa tähän myös selvityksen ja lisäksi, onko pinta-aloissa tapahtunut muutoksia, mitkä vaikuttavat hehtaarikohtaiseen tukeen. Valiokunta tiedustelee myös, miten tuet jakautuvat eri tukialueiden ja tuotantosuuntien välillä viime vuosien ajalla.

Valiokunta tähdentää myös, ettei viljelijällä tule olla todistustaakkaa etukäteen esim. kasvipeitteisyysvaatimuksen noudattamisesta. Nyt Ruokavirasto on lähettänyt lukuisia kuvaamispyyntöjä varmuuden vuoksi viljelijöiden Vipu-mobiileihin jo paljon ennen kuin määräajat ovat edes täyttyneet peltojen ollessa vielä lumipeitteisiä. Samoin syksyllä tuli pyyntöjä nurmien niittovelvollisuuden täyttämisen vuoksi. Ennenaikaisesti lähetetyt kuvaamispyyntö lisäivät turhaa huolta ja taakkaa viljelijöille. Vipu-mobiiliin käyttö on nykypäivää mutta Ruokaviraston varmuuden vuoksi lähettämiä pyyntöjä tulee karsia. Lounaisten tuottajaliittojen peltokasvivaliokunta edellyttää MTK:n johtokuntaa toimimaan jäsenkunnan suurimman ryhmän, kasvinviljelytilojen, kannattavuuden parantamiseksi.

MTK:n johtokunta ymmärtää peltokasvituottajien vaikeaa tilannetta ja sen, että tukipolitiikan muutokset yhdistettynä varsin haastavaan markkinatilanteeseen ja kovaan kustannusnousuun asettavat tuottajat heikkoon taloudelliseen asemaan. Tukikokonaisuuteen johtokunta toteaa, että edellisessä maatalouspolitiikan uudistuksessa viljelijätukien rahoitus säilyi likimain ennallaan, mutta kohdennus eri tukijärjestelmien välillä muuttui. Tähän syynä ovat mm. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan vihreä arkkitehtuuri, jonka mukaan vähintään 40 % CAP:n rahoituksesta on käytettävä ilmastotoimenpiteisiin ja 50 % maaseuturahoituksesta ilmasto- ja ympäristötoimenpiteisiin. Lisäksi myös kansalliset tavoitteet mm. hallitusohjelman kirjaukset vaikuttivat rahoituksen uudelleen kohdentumiseen.

Edellisen ohjelmakauden viherryttämistoimenpiteet korvattiin uudella ekojärjestelmätuella, jota rahoitetaan 86 miljoonan edestä suorista tuista ja tämä on suoraan pois perustulotuesta. Lisäksi ympäristökorvauksen rahoitus pieneni kauden vaihtuessa ja Etelä- ja Länsi-Suomen kohdentamisalueesta luovuttiin. Ympäristökorvauksen rahoitus kohdennetaan myös suuremmassa määrin ympäristösopimukseen. Eläinten hyvinvointikorvaukseen ja luonnonmukaisen tuotannon korvaukseen rahoitusta kasvatettiin EU:n ja kansallisten tavoitteiden mukaisesti. Myös nuorille tuottajille maksetaan uudella ohjelmakaudella tukea suuremmalle pinta-alalle. Ohjelmakauden vaihtuessa luovuttiin myös luonnonhaittakorvauksen kotieläinorotuksesta, jonka takia pinta-aratukien erot kasvinviljely- ja kotieläintilojen välillä poistui.

Edellä mainitut muutokset johtivat siihen, että yksittäisten maatilojen saama kokonaistukisumma on entistä enemmän riippuvainen vapaaehtoisten toimenpiteiden valinnoista, joita viljelijät eivät joiltain osin valinneet kevään 2023 peltotukihaussa ennakoidulla tavalla. Tämä muutos vapaaehtoisten toimien merkityksestä on myös selkeästi viestitetty jo valmisteluvaiheessa. Lopullista jakaumaa eri tuotantosuuntien ja alueiden välillä ei voida vielä tässä vaiheessa sanoa, koska uudistuksen yhteydessä myös maksatusaikataulut muuttuivat ja merkittävä osa vuoden 2023 tuista on vielä maksamatta tuensaajille. Tarkempaa analyysia tästä voidaan tehdä kesäkuun jälkeen.

Tukioikeuksista luovuttiin myös ohjelmakauden vaihtuessa ja tämä kasvattaa tukikelpoista peltopinta-alaa noin 40.000 hehtaarilla. Kauden vaihtuessa peltolohkorekisteri päivitettiin siten, että ns. virtuaalilohkoja ja erilaisia

peltojen oikaisuja ja pieniä lisäyksiä otettiin korvauskelpoisuuden piiriin koko maassa. Tämä päivitys kasvatti korvauskelpoista alaa noin 15.000 hehtaarilla.

MTK:n vuonna 2021 tekemä vaikutusanalyysi on pitänyt varsin hyvin paikkansa. Perustulotuen ero ennakoituun on muuttunut 2-3 e/ha toteutuneiden hehtaarien ja ekojärjestelmän rahoituksen takia. Ekojärjestelmässä kasvipeitteisyystuki jää CAP-suunnitelmassa määritellyn 40–60 e/ha vaihteluvälin alarajalle poikkeuksellisen suuren pinta-alan takia. Tavoite talviaikaisessa kasvipeitteisyydessä oli 1,4 miljoonaa hehtaaria ja toteutunut pinta-ala 1,8 miljoonaa hehtaaria. Monimuotoisuuspeleissa on sama tilanne, suuremman pinta-alan takia tuki jää vaihteluvälin alarajalle eli 270 e/ha.

Johtokunta haluaa myös kiinnittää huomiota siihen, että viljantuotannon kannattavuus on vahvasti riippuvainen viljan hinnasta sekä tuotantopanosten kuten lannoitteiden hintakehityksestä ja kasvukauden aikaisista sääoloista. Muutokset viljan tuottajahinnoissa ja erityisesti kustannuksissa vaikuttavat siten viljelijöiden yrittäjätuloon enemmän kuin tukimuutokset. Yksi merkittävä keino parantaa viljantuottajien mahdollisuuksia vaikuttaa tuottajahintoihin ja tuotantopanosten hintoihin on lisätä viljelijöiden välistä yhteistyötä markkinoilla. Tämän takia MTK onkin viime vuosina panostanut tuottajaorganisaatiohankkeeseen ja siihen haetaan myös jatkorahoitusta kolmelle seuraavalle vuodelle. MTK jatkaa myös työtä niin EU- kuin kansallisella tasolla lannoitemarkkinoiden kilpailun lisäämiseksi ja toimivuuden parantamiseksi.

MTK:n johtokunta yhtyy vaatimukseen siitä, että peltojen monitorointi ei saa kasvattaa viljelijöiden hallinnollista taakkaa. Monitorointi ei kuitenkaan ole kansallisesti päätettävä asia, vaan suoraan EU-lainsäädännöstä tuleva velvoite. Käytännön toteutuksesta ja sen parantamisesta jatketaan keskustelua Ruokaviraston kanssa. Tässä yhteydessä on syytä kuitenkin muistaa, että nurmien niittovelvoite liittyy kansalliseen tavoitteeseen tukien kohdentamisesta aktiivituotantoon ja kaukovalvonta vähentää merkittävästi paikan päällä tehtävien valvontojen määrää.